

RECENZJE I OMÓWIENIA

Studia Oecumenica 9
Opole 2009

Autorytet Pisma Świętego w Kościele. Materiały sympozjów zorganizowanych przez Sekcję Teologii Ekumenicznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w dniach 23 maja 2007 roku oraz 13 maja 2008 roku, red. Wojciech Hanc, Janusz Aptacy, Warszawa: UKSW 2008, 182 s., ISBN 978-83-923343-5-4.

Niezaprzeczalnie między różnymi wyznaniem chrześcijańskimi istnieją różnice na wielu poziomach. Są one widoczne chociażby w doktrynie, dyscyplinie kościelnej czy liturgii. Pomimo ich obecności, jest coś, co je wszystkie łączy – fakt, że chrześcijaństwo jest religią Słowa Wcielonego, przez które Bóg w historycznym momencie dziejów przemówił do człowieka. Wprawdzie wśród denominacji chrześcijańskich brak powszechnej zgodności w kwestii interpretacji Pisma Świętego, jego autorytet pozostaje spoiwem łączącym je wszystkie. Omawiana publikacja stanowi wyraz tego przekonania.

„Autorytet Pisma Świętego w Kościele” stanowi zbiór materiałów pochodzących z dwóch sympozjów zorganizowanych przez Sekcję Teologii Ekumenicznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stanisława Wyszyńskiego w Warszawie w dniach: 23 maja 2007 r. oraz 13 maja 2008 r. Dzieło to jest niemalże całościową dokumentacją wyżej wymienionych konferencji naukowych; jest związane także z Ekumenicznymi Dniami Biblijnymi w Polsce.

Publikacja ma na celu ukazać, że mimo różnych stanowisk Kościołów i wspólnot chrześcijańskich w kwestii odczytywania przesłania płynącego z Objawienia, jego autorytet pozostaje niepodważalny, co – jak zapewniają redaktorzy we wprowadzeniu – „dla wspólnej refleksji międzywyznaniowej, a więc także ekumenicznej, posiada istotne znaczenie” (s. 6).

Interesująca nas pozycja dzieli się na dwie zasadnicze sekcje, poprzedzone redaktorską introdukcją; całość zamyka niewielki aneks. Część pierwsza składa się z materiałów wygłoszonych podczas sympozjum w dniu 23 maja 2007 r. i zawiera tekst powitania uczestników, merytoryczne wprowadzenie w problematykę oraz prelekcje na temat autorytetu Pisma Świętego w Kościołach: prawo-

sławnym, anglikańskim i ewangelicko-augsburskim. Część druga (symposium z 13 maja 2008), objętościowo obszerniejsza, po wprowadzeniu dotyka głównego zagadnienia z punktu widzenia metodystycznego, ewangelicko-reformowanego, adwentystycznego oraz jego rozumienia w Kościele Starokatolickim Mariawitów. Zakończona jest ona dość szczegółowym omówieniem analizowanej kwestii w ekumenicznych dialogach doktrynalnych.

W pierwszej części W. Hanc w merytorycznym wprowadzeniu (s. 13-17) próbuje – przy odpowiednich założeniach – uzasadnić mówienie o *sola Scriptura* w katolickiej teologii, przypomina o łączności autorytetu Pisma Świętego z autorytetem Chrystusowego Kościoła i aktualności poruszanego zagadnienia, o czym mają świadczyć międzywyznaniowe dialogi zarówno multi-, jak i bilateralne.

Pierwszy referat dotyczy autorytetu Pisma Świętego w Kościele prawosławnym (s. 19-28). J. Tofiluk chcąc zaprezentować ortodoksyjne pojmowanie tego tematu wskazuje na kilka istotnych kwestii, jakimi są: autorytet Pisma wobec autorytetu Kościoła, natchnienie biblijne, Pismo Święte wobec Tradycji Świętej oraz kształtowanie się kanonu. Swoje rozważania podsumowuje mocno eklezyjalnym stwierdzeniem, że „Pismo Święte, będące Słowem Bożym, jest własnością Kościoła, ponieważ powstało w Kościele i dla Kościoła” (s. 28).

Kolejna prelekcja ujmuje zagadnienie z anglikańskiego punktu widzenia (s. 29-39). Analiza dokonana przez P. Kantykę jest mocno zakorzeniona w historycznych uwarunkowaniach, nie ucieka jednak od współczesnych ujęć i aktualnych problemów (np. powoływanie się na argumenty skrypturystyczne zarówno przez zwolenników, jak i przeciwników święceń kobiet). W tym nurcie porusza on rozumienie zasady *sola Scriptura* w wydaniu anglikańskim, relacji Pisma Świętego do Objawienia i Tradycji oraz jego obecności w nauczaniu Kościoła.

Ostatni z odczytów pierwszej części ukazuje autorytet Pisma w Kościele ewangelicko-augsburskim (s. 41-51). M. Uglorz, wykazując wielość treści kryjącej się w głównym zagadnieniu, dla ukazania reprezentatywnego poglądu na rozumienie autorytetu Pisma Świętego w swoim Kościele proponuje jego ujęcie w czterech odsłonach: u Marcina Lutera, w księgach wyznaniowych luteranizmu, w dobie ortodoksji i pietyzmu oraz w perspektywie hermeneutycznej i pastoralnej.

Część druga, analogicznie jak poprzednia, rozpoczyna się merytorycznym wprowadzeniem (s. 55-58). J. Aptacy, mówiąc o Piśmie Świętym i Objawieniu, w licznych miejscach odwołuje się do nauczania *Vaticanum II* oraz papieża Benedykta XVI. Sensowność dyskusji o autorytecie Pisma w różnych konfesjach argumentuje przekonaniem, że „może się [on] przyczynić do dalszego rozwoju dialogu ekumenicznego w dyskutowanym problemie” (s. 58).

E. Puślecki (s. 59-72) przedstawia tematykę autorytetu Pisma Świętego z punktu widzenia tradycji metodystycznej. Już na początku uściśla, że prezentuje podejście Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP, wchodzącego w skład Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego. Najpierw przybliży postać ks. Jana

Wesleya i jego odniesienie do autorytetu Pisma Świętego. Następnie w świetle tematu omawia niektóre oficjalne dokumenty Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego. Jak zaznacza, „całość ma charakter raczej informacyjny, niż analityczny” (s. 60).

Autorytet Biblii w Kościele ewangelicko-reformowanym jest zarysowany przez M. Jabłońskiego (s. 73-77). W krótkim referacie jasno opowiada się za autorytetem Pisma, mimo obecności w nim nieaktualnych naukowo poglądów. Przypomina również, że Biblia jako miejsce spotkania człowieka z Bogiem niesie ze sobą nie tylko obietnice, ale i wymagania.

B. Koziróg podejmuje główny temat w ujęciu adwentystycznym (s. 79-88). W tym celu omawia kwestię natchnienia Pisma Świętego, znaczenie Biblii i jej stosunku do tradycji (także w kontekście pism Ellen White). Podaje też 10 szczegółowych zasad interpretacji biblijnej, jakie stosuje Kościół Adwentystów Dnia Siódmego.

Autorytet Pisma Świętego w świetle wiary Kościoła Starokatolickiego Mariawitów opisuje T.M.D. Mames (s. 89-102). Zagadnienie to autor odnosi do doktryny, zinstytucjonalizowanych przejawów swojego Kościoła, a także do kultu religijnego. Konkludując przedstawiane przez siebie poglądy stwierdza, że „Pismo Święte jest w Kościele Starokatolickim Mariawitów najwyższym autorytetem wiary i moralności” (s. 102).

Ostatni referat drugiego sympozjum podejmuje szeroki temat autorytetu Pisma Świętego i Kościoła w ekumenicznych dialogach doktrynalnych (s. 103-161). W. Hanc uwzględnia teksty dokumentów będących owocem rozmów zarówno bilateralnych, jak i multilateralnego, prowadzonych przez stronę katolicką oraz przez inne Kościoły. Próbując wyprowadzić ogólne wnioski, zauważa, że autorytety Biblii i Kościoła istnieją w ścisłej relacji ze sobą. Dostrzega również w ekumenicznych dyskursach tendencję podkreślającą znaczenie Tradycji, a jako ich owoce wskazuje sprecyzowanie natury autorytetu oraz jego znaczenia dla świata. Nie ukrywa jednak, że wciąż pozostają kwestie oczekujące na rozwiązanie (np. autorytet Piotra i jego następców).

W aneksie (s. 163-180) znajdujemy dwa kazania wygłoszone podczas nabożeństw na zakończenie Ekumenicznych Dni Biblijnych (2007 r. i 2008 r.) oraz krótkie informacje o autorach referatów zamieszczonych w publikacji. Informacje te uwzględniające m. in. ich przynależność konfesyjną i miejsce zatrudnienia są szczególnie pomocne dla czytelnika mało zaznajomionego z ekumenicznymi zagadnieniami.

Język publikacji jest zróżnicowany, co wynika z jej charakteru. Trudno jednak domagać się jego ujednoczenia w pozycji będącej zbiorem referatów różnego autorstwa. Należy jednak stwierdzić, że jest to język raczej zrozumiały dla osób posiadających znajomość przynajmniej podstawowych pojęć i zagadnień teologicznych.

Jednolitość tematu jest niewątpliwą zaletą omawianej książki. W oparciu o konfesyjnie różnorodne źródła pozwala ona przyswoić wiedzę w kwestii autorytetu Pisma Świętego w poszczególnych wyznaniach chrześcijańskich. Stanowi dobre uzupełnienia dla wykładowców i studentów zajmujących się obszarami biblistyki, ekumenizmu czy teologii fundamentalnej.

Wojciech Maciążek (Opole)